

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal

Tingvoll, 19. desember 2012

NVE

FRÅSEGN – KONSESJONSSØKNAD – VENGÅA I RAUMA

Dykkar ref 200805490

Denne fråsegna er skrivi i forståing med Naturvernforbundet sitt lokallag i Rauma.

Sidan fråsegna vår av 28.4.2012 har vi synfart spesielt øvre del den 7. juni 2012. Dette kunne ikkje gjerast før høyringsfristen i vår. Sidan det ofte ikkje er naturtypar i seg sjølv som er avgjerande, men korleis dei vil bli påverka av endra vassføring, hadde vi eit stort behov for å sikre observasjonane våre ved vassføring ned mot aktuell minstevassføring. Men denne typen vassdrag hadde ikkje låg vassføring i sommar. Vi må difor berre seie oss leie for at vi ikkje fekk dokumentert dette ytterlegare, og at dei opplysningane vi kjem med no ikkje har kome tidlegare i prosessen.

Vi kjem til å seie noko om:

- Alternativ for inntak
- Synfaring i sommar, naturtypelokalitetar som manglar i saka
- Og spesielt naturtypen ravine
- Fisk
- Turløype
- Sumverknad

Inntaket – inngrep i øvre del

Den biletmontasjen som er laga med omsyn til inntaksdammen meiner vi undervurderer inngrepet. Sjølve dammen kan nok hende blir omtrent som montasjen seier, men tilpassinga på austsida av elva vil sannsynlegvis bli ein del meir synleg. Vidare har vi ikkje sett så små og anonyme hus knytt til rist og inntak som denne montasjen viser. Men aller mest er det vår oppfatning at heile stripa mellom vegen og elva vil vere grave opp frå dammen og ein del meter nedover. Sjølv om det kan gro til etter få år, så vil det gå relativt lang tid før terrenget er hela slik at inngrepet ikkje spør etter merksemd. Det er difor vår oppfatning at inntaksdammen vil påkalle merksemd, i alle fall 10 – 20 år framover. Sidan det er ein del inngrep både når det gjeld kraftline og veg frå før i området, vil

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal
v/Øystein Folden, 6630 TINGVOLL

Telefon 91 81 25 42 – epost moreromsdal@naturvern.no – internett www.naturvern.no/mr

inntaksdammen kome i tillegg. Sjølv om dalen i dag blir oppfatta som attraktiv for friluftsliv til tross for store inngrep, vil ein nærme seg ei grense når ein får ytterlegare tiltak som denne inntaksdammen, og nærføringa av røyr til veggen på ei lang strekning.

Når det gjeld alternative plasseringar av inntaket var synfaringa nyleg delvis avklarande. Vi har som NVE kjenner til lagt ned eit betydeleg arbeid i ei anna sak i kommunen for å finne ei inntaksløysing som kunne vere mindre konfliktskyld enn den som var søkt om. Der lukkast vi dårleg med dialog med utbyggar, og det blei svært ressurskrevjande for oss. Sjølv om vi meiner at vi der fann fram til ei god løysing som nok også var både teknisk og økonomisk gjennomførbar, så opplever vi at slikt er vanskeleg når utbyggar ikkje er innstilt på å samarbeide.

I Vengåa meiner vi at det finst moglegheit for alternativt inntak noko lenger ned i vassdraget. Løysinga vil klart vere meir krevjande enn den som er søkt om, men kan ved dei rette grepa truleg bli mindre konfliktskyld fordi avstanden til vanleg ferdselsåre blir større. Men vi forsto på synfaringsdagen at eit slikt alternativt prosjekt vil søkar motsette seg. Så difor vel vi ikkje å gå nærare inn på dette. Berre registrere at søkar heller satsar alt på eit kort, går det så går det, eventuelt går det ikkje.

Vassdragsplana for Rauma kommune har plassert dette vassdraget i gul sone, og det er naturleg at denne påverknaden av verdiar for friluftslivet må ha ei viss vekt.

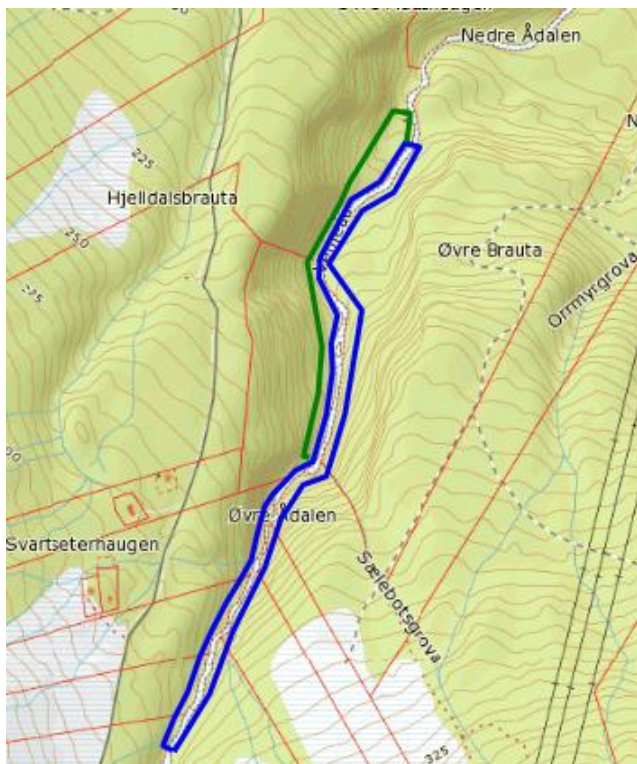
Naturtypar som manglar i rapporten om biologisk mangfald

Ved synfaring i sommar har vi spesielt sett på elvelauget frå inntaksdammen og ned til eit stykke nedanfor kvennhuset. På denne strekninga meiner vi at det er ein naturtypelokalitet av typen bekkekløft og ein av typen gråor-heggeskog som er oversett ved den biologiske kartlegginga. Desse lokalitetane går over i eit ravinelandskap som strekker seg heile resten av Vengåa nedover og vidare både nedover og oppover Glutra.

Naturtypelokalitet bekkekløft

Øvste punkt av bekkekløfta er i elva på ca. 275 moh. og lokaliteten strekker seg omtrent ned til kvennhuset.

Når det gjeld artar langs denne strekninga kan nemnast mellom anna gulsildre, dvergjamne, fjelltistel, svarttopp og fjellfrøstjerne, alle artar som indikerer kalkinnslag, fordelt på fleire lokalitetar over ei strekning på kring 400 meter. I denne bekkekløfta har ein altså både basisk påverknad, i det minste flekkvis, og konstante fukttilhøve som gir eit visst potensial for meir interessante funn, kanskje først og fremst moseartar. Dei områda der ein bør leite var ikkje lett tilgjengeleg då vi var der, og det var vanskeleg å krysse elva i tillegg. Det ser ut av bilete frå rapporten til Bioreg AS at det har vore ein del vatn då dei var der også. Når det ikkje er lett å krysse elva, og det er ein del stader det er vanskeleg å kome til fordi det er glatt, går ein glipp av ein del kartleggingsmoglegheiter. Vi har grunn til å tru at artslista for mose er litt for kort, og at nokre av dei som manglar er knytt til våtare miljø med påverknad av kalk. Dette er ein usikkerheit som er knytt til vassføringa i elva. Her er det tale om ei tilpassing der artane tåler ordinære og ganske kortvarige periodar med lågare vassføring, men kan bli betydeleg negativt påverka om desse lågare vassføringane får lenger varigheit. Og det har altså ikkje lukkast oss å finne ut kor mykje vassføring som skal til for å oppretthalde fosserøyken vi kan sjå av bileta nedanfor.

Figur 1. Naturtype bekkekløft skissert med blått, grår-heggeskogslokaltet med grønt. Kvennhuset er heilt i nordenden av grøn markering. Utstrekninga i lengde bør vere grei nok, breidda på lokalitetane er ikkje særleg mykje vurdert.

Figur 2. Koordinat 32VMQ4003 3557? Nær øvre ende av bekkekløfta. I framkant ei grunn jettegrytte. Ved noko vassføring er det fosserøyk, og vegetasjonen fortel om at det ikkje tørker ut.

Figur 3. Vegetasjonen på austsida av elva er klart fuktpåverka.

Figur 4. Vegetasjonen på austsida litt lenger ned består av ein del fuktpåverka staudevegetasjon.

Naturtypen gråor-heggeskog

På vestsida av elva, eit parti frå kvennhuset og oppover står det ein god del gråor, delvis ganske grov, med ein del ståande og noko liggande daudved. Vegetasjonen elles tilseier at ein har innslag av alle tre hovudutformingane, med anslag 20% flaummark, 20% strutsevang og 60% ravedal. Av artsfunn her kan nemnast kvitsoleie, strutsevang, skogstjernblom, skogsvinerot, myske, turt og trollbær. Det blei observert så vidt litt innslag av lungenever og skrubbenever på gråor. Potensialet hadde vore større om det var klarare teikn til kontinuitet, men det er ein fuktpåverknad frå elva i kombinasjon med eldre gråor som gir noko potensial for mellom anna knappenåslav frå raudlista. Det blei elles funne to knappenåslavartar på kvennhuset. Skjellnål er ein vanleg knappenåslav, men vortenål er såpass sjeldan at han må nemnast spesielt, og reknast som indikatorart med tanke på meir sjeldne, fuktkrevjande artar.

Figur 5. Gråor-heggeskog, strutsevangutforming. Andre stader hadde gråora endå ein del større dimensjon.

Naturtypen ravine

Elles har vi registrert at det i løpet av sommaren har kome eit nytt faktaark for naturtypen ravine. Naturtypen er raudlista som VU sårbar, og har si hovudgrunngeving ut frå geologiske tilhøve. Langs Vengåa er det på lange strekningar morene, breelvavsett masse og bresjøavsett masse. Desse kan sjåast som terrassar i terrenget. I desse terrassane har så elvene i området skore seg ned. Såleis ser ein ravinesider frå ca. 250 moh. og heile vegen nedover Vengeåa til samløpet med Glutra. Langs Glutra er det ravinesider på både ovafor samløpet og vidare nedover til forbi omsøkt kraftstasjon. I nedre delar av røytraseen har ein grunnare raviner knytt til tidlegare og noverande småbekkar i området. Dei høgaste ravinesidene vi kan sjå ligg litt opp i vassdraget,

mellom høgde 170 og 240 moh. og er såleis opp mot 70 m høge. Til saman blir dette eit omfattande ravinesystem. Langs Vengeåa verker ravinen å vere så godt som urørt (kjerrevegen til kvennhuset er truleg største inngrepet). Langs Glutra er inngrepa fleire og større, likeeins langs delar av røyrгатetraseen. Men slike ravinesystem har ofte ganske store inngrep, så det er likevel mogleg at dette ravinesystemet må reknast som relativt urørt og med det verdifullt. Naturvernforbundet si vurdering av faktaarket for ravine tilseier at denne naturtypelokaliteten skal verdsettast til A - Svært viktig, både pga. utstrekning og høgde. Utstrekninga av ravinen bør elles klarleggast nærare, likeeins kva ein har av denne naturtypen elles. Vi trur det er lite kartlagd. Utan ei slik kartlegging og samla vurdering, bør ein avslå denne søknaden.

Figur 6. I framkant ser vi dyrkamarka på platået ovafor kraftstasjonstomta. Til høgre går bekken i ei ravine. I bortkant er det fleire raviner, om lag i røyrtraseen.

Fiskeundersøkinga

Fiskeundersøkinga som no ligg føre syner at delar av omsøkte utbyggingsstrekning er verdifull for laksefisken si gyting. Vi vil peike på at ein må basere seg på at elva før eller seinare kan bli fri for Gyrodactylus salaris-smitta, og at ein då må legge til grunn det potensialet elvestrekninga då har. Vi ser av fiskerapporten at det blir tilrådd auka minstevassføring. Sjølv med auka minstevassføring kan det vere usikkert om gytepotensialet vil behaldast fullt ut.

Friluftslivet - gangbru

Ved synfaringa 10.12.2012 kunne dei som var med registrere ei gangbru over elva rett ovafor kvennhuset. Det blei opplyst at denne har samband med ei turløype. Denne forma for friluftsliv har

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal
v/Øystein Folden, 6630 TINGVOLL

Telefon 91 81 25 42 – epost moreromsdal@naturvern.no – internett www.naturvern.no/mr

nok ikkje kome fram i nokon særleg grad så langt. Dei som går denne turløypa har ei oppleving av ein elvenatur som ein ikkje så lett kan oppleve elles. Mellom anna vil bruset frå elva og dei høge ravinesidene gjere at ein er heilt isolert frå bygda, enklaste måten for folk i Isfjorden for å kome seg ut i «øydemarka».

Summen av mange moment

Det er mogleg at ingen av dei nemnte momenta aleine tilseier at søkte utbygging ikkje kan gjennomførast. Men det er ei rad moment som til saman tilseier at elva ikkje bør byggast ut, etter Naturvernforbundet si meining:

- Vassdraget ligg i gul sone i Rauma kommune sin vassdragsplan.
- Inntaksdammen kan ikkje gøymast bort, og vil då auke inntrykket av utbygginga i dalen.
- Nærføring av røytrase til veggen vil auke inntrykket av utbygginga i dalen ytterlegare.
- I bekkekløfta er det areal som er fuktpåverka avhengig av vassføring. Dette gir potensial for krevjande artar. Det er ikkje gjort konkrete funn, men det er heller ikkje gjort særleg mykje vurdering av spørsmålet.
- I gråor-heggeskogen er det såpass grov skog og såpass med daud ved at det så smått kan vere potensiale for litt meir krevjande knappenålslav. Funn av vortenål peiker i retning av at det kan vere mellom anna meir krevjande knappenålslav i dette området. Desse vil vere påverka av fuktigheit frå elva.
- Naturtypen ravine er representert i store delar av vassdraget. Røytraseen vil gå gjennom nokre passasjar av ravinesystemet, særleg nedre biten mot kraftstasjonen. Sidan ein har liten oversikt over denne naturtypen i regionen, er det eit behov for å vise varsemd med inngrep i denne.
- Fiskeundersøkinga tyder på at strekninga som vil bli fråført vatn kan ha ein betydeleg innverknad på Glutravassdraget si evne til reproduksjon av laks. Laksen møter mange andre trugsmål, så dette må tillegast stor vekt.
- I tillegg til friluftslivsverdi for dei mange øvst i området finst det rom for friluftsliv av høg kvalitet, om enn ikkje for så mange, spesielt rundt midtre del av omsøkt strekning.

Med vennleg helsing

Øystein Folden

leiar i Naturvernforbundet i Møre og Romsdal

Kopi: Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal
v/Øystein Folden, 6630 TINGVOLL

Telefon 91 81 25 42 – epost moreromsdal@naturvern.no – internett www.naturvern.no/mr